

Kyudo - Put luka

Autor: Raymond A. Sosnowski, MS, MS, MA

Prijevod: Lucija Ražnjević

Uredio: Goran Blažević
2009.

Urednikova bilješka: Ovo je dvodijelni članak o japanskom streličarstvu, putu luka, jednom od najstarijih japanskih tradicionalnih ratničkih umijeća. Kyudo se ističe po činjenici da se ne vježba kao sport, ili kao moderni sistem samoobrane koji utjelovljuje klasičnu vojnu tradiciju, nego kao forma duhovnih vježbi povezanih sa Zenom. Ovaj članak će omogućiti čitatelju prikaz ovog duhovnog umijeća. Prvi dio uključuje definiciju umijeća, načela i ideje, tehnike i trening, metode, bonton i običaje te odjeću/uniformu za vježbanje. Drugi dio je o opremi i brizi za nju, stilovima, rangiranju, objektima za vježbanje, povijesti i bibliografiji.

弓道
Kyu Do

Kyudo se piše pomoću dva kanji znaka za „yumi“(luk) i „michi“(put), ali se izgovara kao „kyudo“ kad se napiše skupa te zato doslovno znači „put luka“. Kyudo je izveden iz japanske vojne vježbe kyujutsu („umjetnost/znanost luka“, to je borbeni stil streličarstva) i on je „meditacija u pokretu“ kao japanske kulturne vještine shodo („put kista“) i chado („put čaja“). To je dopunska vježba zazenu (sjedećoj meditaciji) u kojem je Kyudo stil ritsuzena (stojeća meditacija).

Pokraj iaida (Japansko izvlačenje mača), kyudo kao umjetnost samoobrane nema praktičnih upotreba. Nitko ga neće koristiti za samoobranu kao karate-do, aikido („put harmonije“) ili judo („nježan put“), čak niti za lov. Ipak, kyudo je vjerojatno jedan od najestetičnijih i umirujućih japanskih vještina (ratni putovi), te je jedan od naj duhovnijih; također i vizualno lijep, Kyudo bi se mogao smatrati japanskom analogijom Kineskoh umjetnosti T'ai Chi Ch'uan.

Načela i ideje

Osnovno načelo u kyudu je „duh, luk i tijelo kao jedno“, analogno „ki ken tai ichi“ („duh, sablja i tijelo kao jedno“) u iaidu i kendu (japansko mačevanje). Umjesto neparnih radnji odvojenih elemenata, svi elementi trebaju biti kao jedno, s ciljem da vježbanje bude točno. Drevni Kinezi su koristili ceremonijalno streličarstvo da bi ocijenili kvalitetu čovjekove osobnosti i ta ideja je eventualno uključena u streličarstvo japanskog stila. Stanje uma se odražava u stavu, formi i samome hitcu.

U početku nije važno pogoditi metu. Za sve Kyudoke (kyudo praktikanti), to je lekcija u puštanju ideje „pogoditi metu“; kad je breme želje [„Ja ŽELIM pogoditi metu“] napušteno, uz pravi stav, meta će biti pogođena sa lakoćom. Naposljetku, da su mete stvarno nepotrebne, onda uopće ne bi bilo ni potrebe i svrhe za njima. Stvarno isticanje u „pogotku u metu“ je drugačije kod svake ryuhe (stilovi/škole i njihove podružnice), i također ovisi o individualnom kyudokinom razvojnom nivou unutar odvedene ryuhe.

Mnogi aspekti dobrih budo vježbi su još uvijek prisutni u kyudu uključujući i metsuke (pogled), kokyo (disanje), ikiai (harmonija disanja), kamae (stav) i hara („trbuh“, sinonim za centar). Aspekt „ma“(udaljenost/vrijeme) je isto prisutan; za kyudo, ma je vrijeme (s obzirom na udaljenost na kojoj se nalazi meta), vladanje izvođenjem dobrog pokreta. Naposljetku, postoje razni balans: tenchi (nebo [i] zemlja) je vertikalni balans skupa s dopunama iz gornjeg i donjeg, te migi-hidare(desno-lijevo) , horizontalni balans u liniji sa mato (metom). Vertikalni balans gleda na gravitaciju kao što vrijedi za stablo: donji dijelovi, korijen i deblo su stabilni i osiguravaju bazu; gornji dijelovi, grane, su fleksibilne dok obavljaju svoje forme i funkcije. Oba tipa balansa , horizontalni i vertikalni, imaju statičke i dinamične manifestacije.

Trening

U kyudu, kao u mnogim ostalim budo vještinama, postoje 3 osnovna tipa treninga: regularni, individualni i gasshuku (intenzivni / seminar).

Slika: Student individualno prakticira kyudo

Regularni trening se održava jednom ili dva puta tjedno u isto vrijeme i na istom mjestu; to je ponekad određeno kao „formalni“ trening i uključuje poduku i vježbu (neke škole uključuju i zen sesiju).

Za one koji vježbaju izvan regularnog treninga postoji **individualni trening**, a također svaki put kada vježbamo sami radimo individualni trening.

Također povremeno male grupe mogu biti skupa, a instruktor može ili ne mora biti prisutan. To je **neformalni trening**.

Na kraju, postoji i „gasshuku“, (**intenzivni trening** / seminar) okupljanje članova iz različitih klubova za koncentriranu vježbu i poduku. Ti događaji mogu biti dugi od jedan do deset dana. Za grupe udružene sa All Nippon Kyudo Federation (ANKF), gasshuku je također vrijeme za taikai (turnire) i shinsa (polaganja).

Tehnike i metode treniranja

Kihon (osnovne tehnike) se vježbaju u vrsti kihon-no-kata (osnovna forma); ANKF (All Nippon Kyudo Federation) se odnosi prema toj kati kao „hassetsu“ (osam stadija pucanja), međutim porijeklo od Heki Ryu (odnosi se na stilove navedene dolje) zadržava stari izraz „shichido“ (sedam putena koordinacije). Ove waza (tehnike), u redu izvršavanja su:

1. **ashi-bumi** – iskorak da stopala budu u paralelnoj poziciji sa metom
2. **do-zukuri** – pozicioniranje tijela i luka, postavljanje strijele
3. **yumi-gamae** – privlačenje tetive
4. **uch-okoshi** – podizanje luka
5. **hiki-wake u hassetsu; hiki tori u shichidu** – povlačenje luka
6. **kai** (doslovno „sastanak/miting“) – pauza u punom natezanju (cca 5 sekundi)
7. **hanare** – otpuštanje
8. **zanshin** – zadržavanje uma i tijela

Kanjuro Shibata 1990. godine

U shichidu, zadnje dvije waze se radije broje zajedno (zanshin se smatra nastavkom hanare), nego odvojeno. U biti, hassetsu i shichido pripadaju istom setu kihona.

Iako početnici mogu trenirati individualno, običaj je imati grupne treninge za njih. Početnici se koncentriraju na kihon (osnove). U početku početnik vježba bez rukavice, samo sa lukom i strijelom, da dobije njihov osjećaj. Strijela se odloži prije natezanja; prolaziš kroz pokret natezanja bez stvarnog natezanja, i kroz pokret otpuštanja bez stvarnog otpuštanja [NIKAD ne smijemo natezati i otpustiti pravi yumi bez ya - yumi može biti oštećen]. Gibanje cijevi pričvršćene za drvenu dršku (nježno nazvane kao „baby yumi“ u nekim krugovima) se koriste za simulaciju napora natezanja i otpuštanja; drvena drška se drži sa lijevom rukom, a desna povlači cijev iza u potezu natezanja. Zatim se stavlja kake i opet prolazi kroz osnovne pokrete, ovog puta vrlo dobro ujedinjujući osjećaj korištenja kake u kihonu. Kada instruktor odluči da je početnik dobro savladao kihon sa puno natezanje i otpuštanja može dopustiti odapinjanje strijele u makiwaru (meta s kratke udaljenosti; ta vježba je objašnjena dolje).

Grupne instrukcije mogu se koristiti kod iskusnijih učenika, ali samo da nauče opću formu kata. U individualnom podučavanju iskusnijih učenika, dio vremena potrebno je posvetiti korekciji i usklađivanju. Drugi aspekt vizualnog učenja ili „učenja promatranjem“ mitori geiko, što je u Japanu uobičajeno; Zapadnjaci su verbalniji , i kao

takvi, su skloni da pitaju previše pitanja i traže odgovore, postavljaju pitanja za koje često nisu spremni čuti odgovor. U prirodi kyudo-a, vizualno učenje nije teško nakon male vježbe.

Za treniranje forme, osobito u ograničenim prostorima, postoji pucanje sa male udaljenosti u makiwaru. U Japanu se tradicionalno koriste okrugle slamnate tuljke (ponekad zamotane u plahu), dok su na zapadu učestalije bale od sijena ili slame (kao zamjena koriste se ostali materijali kao stiropor, role nabranog kartona, sprešana ili natisnuta plastična folija u kartonsku kutiju). Makiwara se nalazi na visini ramena kod stojećeg pucanja. Kyudo-ka stoji za jednu yumi udaljenost sa centrom tijela u liniji središta makiwara. Kihon-no-kata i bilo koja forma u kojoj se stoji dok se puca, vježba se kod makiwara; klečeće pozicije se mogu vježbati na makiwari na nižoj poziciji.

Pucanje se u načelu radi grupno, iako je vrijeme svakog niza individualno. Za višebrojne skupine postoje raznoliki tipovi grupnog pucanja, što uključuje sinkronizirano (svi skupa), u nizu (pojedinačno ili skup u parovima) i naizmjenice sinkronizirano (ljudi u neparno numeriranim pozicijama su sinkronizirani, kao i ljudi u parno numeriranim pozicijama; dvije podgrupe pucaju u nizu); voditelj u prvoj poziciji brine za cijelu grupu. Grupno pucanje pomaže u povećavanju sposobnosti pojedinca.

Etika i običaji

Riječ koja se najčešće identificira s kyudom je „dostojanstvenost“ – svaki aspekt se radi s dostojanstvom. Drugi blizak izraz je ljubaznost. Zato nije začuđujuće da su dva oblika rei (naklona), tachi-rei (naklon dok se stoji) i za-rei (naklon dok se sjedi), dio inicijalnih lekcija za kyudo. U skladu s tim, puno se obazire kad se podučava ashi-sabaki (rad nogu), kako bi pokreti ostali skladni.

Radi praktičnosti, postoji set običaja dok se nosi kimono jer lijevi rukav smeta pri pucanju. Rješavanje tog problema ovisi o spolu. Muškarci rade hadanaugi-dosa, izvlače lijevu ruku iz rukava i pucaju golom lijevom rukom i ramenom; kad završe, naprave hadaire-dosa, vraćaju ruku u rukav. Žene rade tasuki-sabaki, rukav zavežu konopcem ili vrpcom. (O'Brien i Hartman, 1998.).

Osim kihon, postoji dodatan set kata koji se vježba; to su koryu (klasični stil) forme. ANKF je stvorio serije „standardiziranih“ formi temeljenih na koryu katama, odnoseći se prema njima kolektivno kao „ceremonijalno pucanje“ (O'Brien, 1994.). Možemo klasificirati koryu kate, kao standardnu, formalnu i specijalnu.

Kanjuro Shibata 20-ih godina u kyudojo u Kyotu

Postoje tri vrste „standardnih formi“ koje su određene dali se kleči ili stoji tijekom pripreme (dolaziš do točke kada ti je postavljen ya nock) i kada klečiš ili stojiš za vrijeme pucanja (što slijedi liniju tijela i otpuštanje):

- (1) stajanje tijekom pripreme i pucanja,
- (2) klečanje tijekom pripreme i stajanje tijekom pucanja i
- (3) klečanje tijekom priprema i pucanja.

Detalji variraju od grupe do grupe. "Formalno pucanje", obično navedeno kao reisha ili sharei, je varijacija tipa 2 standardne forme i ima jednog ili dva kaizoe-a (polaznika); opet, detalji variraju od grupe do grupe. Naposljetku, postoje „specijalne forme“ koje variraju s obzirom na različite grupe i njihove vježbe. Npr. neke ryuhe imaju jednu ili više pogrebnih formi, koje se izvode nakon smrti upravitelja, starijeg instruktora, utjecajnoga kyudo-ke (npr. Sosnowski 1999.), ili člana obitelji. Heki Ryu Chikurin-ha Kyudo također sadrži nekoliko specijalnih formi iz svojih kyujutsu početaka, uključujući klečeću formu navedenu kao „gađanje dvorca“ u kojem strijelac puca u gotovo okomitu putanju, koja dolazi iz srednjovjekovne japanske opsadne tehnike ispuštanja strijela preko zidova dvorca, s ciljem da se prizemlji u određenom području na zemlji.

Odjeća za vježbu

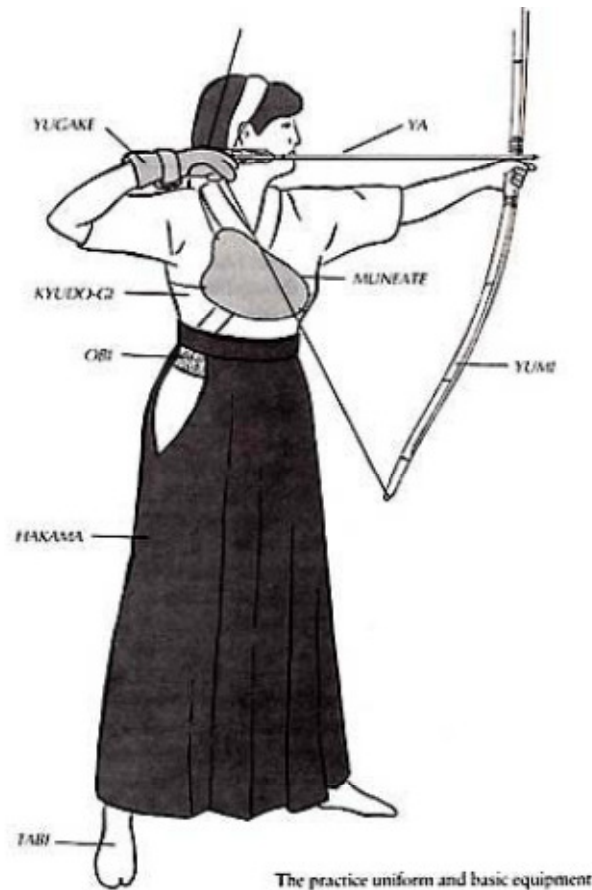
Razinu vježbe/treninga odlučuje odjeća.

Za neformalnu vježbu i početnički trening dovoljna je svakidašnja odjeća pod uvjetom da je čista i udobna te da nije preširoka ili preuska.

Kyudo demonstracija 2002. u Silver Springu u SAD.

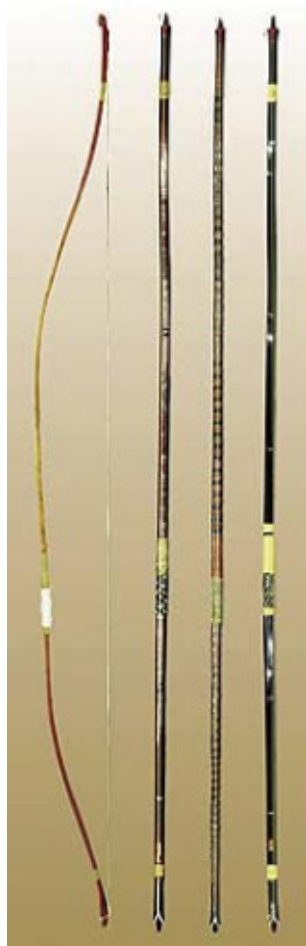
Za regularne vježbe, obično se nosi keiko-gi (bijeli gornji dio kratkih rukava), obi (široki tanki remen), tamnoplava ili crna hakama (nabrane hlače širokih nogavica) i bijele tabi (čarape sa izdvojenim palcem). Neke grupe određuju da se nakon određenog ranga nosi tradicionalni kimono, a ne keiko-gi; druge grupe nose kimono samo za embu (formalne demonstracije).

Dijelovi opreme i odore

Kimono se nosi za embu iako muškarci umjesto toga mogu nositi montsuki (izmjenjen crni „kimono“, koji je dug samo do sredine butina, sa mon ili obiteljskim grbom na prednjoj i stražnjoj strani rukava i leđa). Hakama može biti kruta ne prejakih boja. Muškarci općenito nose formalnu hakamu sa uzorkom dvije ili tri nijanse pruga.

Najskuplji od opreme je yumi, koji je izvijen, asimetrično dugačak luk škriljaste konstrukcije. Yumi je izvijen jer dok je nezategnut, njegov oblik je suprotan od onoga kad je zategnut. „Asimetričan“ je jer nigiri (držka) odvaja donju trećinu od gornje dvije trećine te također postoji malena desno-lijeva asimetrija. Yumi je „dugačak luk“ jer je njegova dužina duža od visine streličara. Tradicionalni yumi je laminiranog presjeka – prednja i zadnja strana su od madake (debeli japanski bambus) dok su jezgra i bokovi zajedno sa sekiitom (krajnje daščice na koje su pričvršćene krajnje petlje tsurua) od tvrdog drva; funkcionalne yumi „replike“ su od sintetičkih materijala kao što su fiberglass i karbonska vlakna.

Veličina i debljina rukohvata yumia se podešavaju individualno. Standardna dužina yumia je 221 cm i temeljena je na prosječnoj visini Japanaca (150-165 cm). Da bi se prilagodili višim praktikantima, postoje još četiri dodatne duljine (6 cm u duljinu za svakih 15 cm visine). Snaga potezanja varira po spolu, dobi i iskustvu. Za početnike, odraslu ženu snaga potezanja iznosi 8 do 14 kg, dok kod muškarcu između 10 i 15 kg. Tijekom godina, uz redovitu vježbu, praktikant će trebati jači yumi – zbog ovog razloga je dobra ideja koristiti klupski yumi na početku kraći period vježbanja. Žene će u prosjeku imati snaga potezanja između 14 i 16 kg, a muškarci između 18 i 20 kg. Ovisno o pojedincu, neke promjene u snazi mogle bi biti potrebne nakon nekoliko godina. Yumi uobičajeno ima 30 kg; rijetko je potreban jaci yumi. Kako osoba stari, dođe vrijeme kad je yumi previše jak i osoba smanjuje snaga potezanja. Snaga potezanja trebala bi biti dovoljna taman da je na granici izdržljivosti, sredina koja je po mjeri - ni premalo, ni previše.

Zajedno sa yumi je i tsuru (tetiva). Kao što se yumi radi u propisanim veličinama, sa tsuru je ista stvar. Tradicionalno, tsuru se izrađuju od konoplje; u današnje vrijeme postoje tsuru od kevlar vlakna i tsurui od konoplje i kevlar vlakna. Danas samo iskusniji kyudoke koriste tsurue od konoplje, jer ti tsurui zahtijevaju puno priprema prije korištenja i nisu dugotrajni. Tsurui od kevlar i konoplje su dobra zamjena za tradicionalni materijal i lako je s njima rukovati a usto su dugotrajni. Nezaobilazna činjenica je da tsuru pukne, većinom tijekom pucanja pa se yumi treba temeljito pregledati nakon vježbanja i uvijek trebamo imati barem jedan rezervni tsuru.

Postoji nekoliko načina da zaštitimo yumi u transportu. Najjednostavnije je staviti yumi u futrolu, dugu usku torbu od tkanine. Također imamo i navlaku od duge uske tkanine, obično sa nekim dizajnom, printom ili čak ukrašen kaligrafijom. Da bi yumi ostao suh tijekom kišnog vremena, imamo zaštitu od kiše - plastičnu futrolu koja može zaštititi više yumia. Za putovanja zrakoplovom, autobusom ili vlakom ne postoje odvedena zaštita. Mnogo ljudi koristi tanke trake šperploče da se zaštiti yumi, dodaju sloj zaštitnog omota i to sve omotaju sa ljepljivom trakom. Iako je moguće koristiti PVC cijevi ili PVC

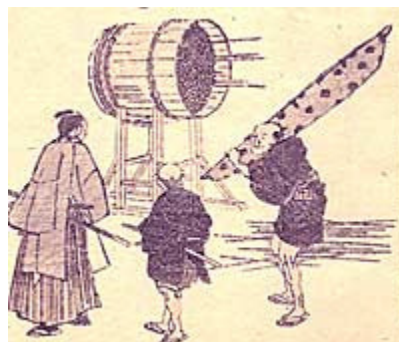
torbu od štapova za pecanje, veličina odpojenog yumia bez tetive je prevelika za dostupne torbe i zahtjeva cijevi velikog promjera koje su prevelike za rukovanje. Nije dobro yumi nasilno stavljati u bilo kakvu torbu jer će mu se promijeniti oblik, a oblik je vrlo važan pri uporabi yumia.

Yumi je napravljen od organskih materijala koji imaju ograničen vijek trajanja. Svaki yumi ima životni ciklus koji se može vidjeti u visini, udaljenosti između drška i linije između dvije sekiite na odpojenom yumi-u; također možemo s lakoćom vidjeti kad odpojeni yumi stavimo na pod i okomito rotiramo tako da je sekiita još uvijek na podu. Novim yumi-ima je porast visine za dvije do tri šake. Da bi se novi yumi "pripitomio" treba ga ostaviti nategnutog četiri do dvanaest tjedana (po potrebi) da se njegov porast visine smanji. Kod razvijenog yumia, porast visine je između jedne i dvije šake; tetiva je stavljena samo kada se koristi, iako ako vježbamo tri do deset dana, yumi može ostati sa tetivom cijelo vrijeme. Stari yumi postaje "umoran" ako izgubi elastičnost i porast visine mu je za samo jednu šaku. Stari yumi bi se trebao rijetko koristiti i nakon nekog vremena bi se trebao prestati koristiti. Yumi se također može slomiti - obično je tome razlog pretjerana isušenost; nekada se mogu popraviti, a nekada ne.

Kad se puca na malim udaljenostima (duljina jednog yumija), makiwara se koristi kao meta. To je valjak slame na stalku. Nekada se koristi slama ili bala sijena umotanog u bijelu plahtu da bi se olakšali transport i rukovanje. Kyudojo najčešće ima nekoliko makiwara na stalcima i držačima koji su različitih visina da bi odgovarali svim praktikantima. Nije neuobičajeno da se napravi jedna kod kuće, unutar kuće ili van nje, da bi se moglo samostalno vježbati.

Lijevi kyudoka puca u makiwaru:
Kyudo demonstracija 2000. godine
(Cherry Blossom Festival in Brooklyn, NY.)

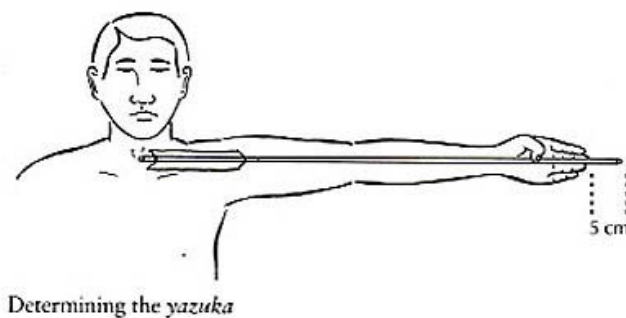
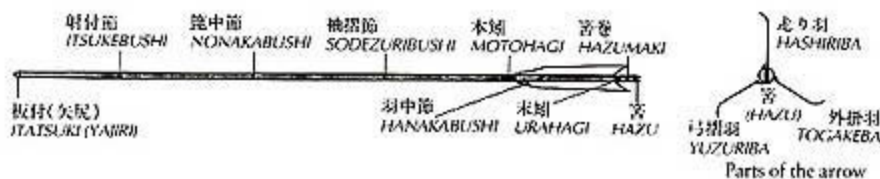
Makiwara napravljena u drvenoj bačvi. Crtež iz 1870-e. (Courtesy of Christopher Caile)

Oprema

Za razliku od drugih borilačkih vještina, u kyudu se koristi mnogo više opreme. Vježbanje kyuda je zato skuplje. Kyudojoi imaju opremu koju posuđuju praktikantima, posebno početnicima. Opremu je bolje kupovati dio po dio nego sve odjednom. Također je moguće dobiti rabljenu opremu da bi se smanjili troškovi.

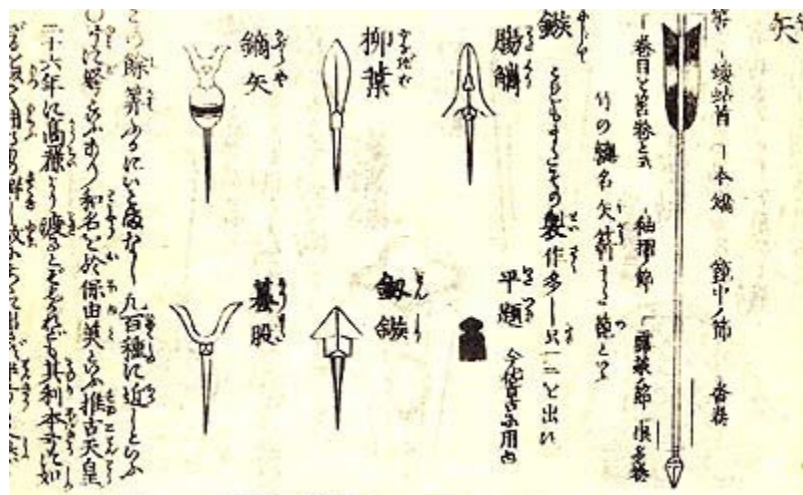
Prvi dio osobne opreme koji se treba imati je rukavica za pucanje – kake ili yugake. Dizajn yugake datira u zadnju četvrtinu 15-og stoljeća. Za standardno pucanje (makiwara i udaljenost od 28m), koristi se yugake sa tri prsta (mitsugake) koja je napravljena od kože jelena i ima umetnut rog ili drvo na palcu. Yugake s pet prstiju se koristi u yabusame (streličarstvo na konju), a yugake s četiri prsta se koristi da velike udaljenosti (60 m ili veće) i za dugotrajno pucanje (12 ili 24 sata). Postoji zadebljanje na palcu između palca i kažiprsta koji se zove tsuru-makura (zadebljanje se zove tsurumichi) -tsuru se nateže sa tim zadebljanjem koje je izvedeno od prstena za palac iz Mongolije i Kine. Kake ima dugački himo (remen) kod zgloba koji se omota oko yugake kod zgloba da bi se osigurao kake; metoda vezanja himoa ovisi o ryuhi. Pamučna podrukavica (shigake) se nosi unutar yugake. Obično se ima kake torba u kojoj se nose yugake i shigake.

Postoji i oshide-gake, rukavica za palac lijeve ruke. Postoje dva tipa; prvi je jednostavni pokrov za palac sa tankim himom da bi se osigurao na zglobu, a drugi je rukavica slična yugake sa dugačkim himom koji se nekoliko puta omota oko rukavice kod zgloba. Drugi tip se nosi sa otvrdnjenim utorom. Svrha oshide-gake je da se zaštiti vrh lijevog palca od oštećenja zbog trzaja kad se otpusti ya.

Idući dio opreme koji je potreban je set od ya (strijela). Duljina strijela za kyudo ovisi o yatsuki - udaljenost od sredine grla do vrha srednjeg prsta na rastegnutoj ruci plus tri širina prsta (cca. 5 cm). Najdulji dostupni standardni ya ima oko 103cm; može se skratiti da bi se prilagodio kraćim yatsukama [moguće je naručiti dulji ya, ali to je skuplje].

Ya dolazi u dvije osnovne inačice, boya (strijela bez pera) za pucanje u makiwaru i kazuya (strijela sa perima) za pucanje u daljinu-mato. Također se razlikuju u njihovim yanone (vrhovi). Ti vrhovi reflektiraju snagu koja će ući u metu. Boya ima oblik metka ili plitak stožasti oblik. To je metalna kapica koja treba ući u makiwaru. Kazuya mali stožac podignut na vrhu plitkog valjka koji treba probiti metu od napetog papira i zabiti se u vlažni pijesak iza mato.

Vrhovi strijela koji su koristili samuraji

Vrhovi strijela koji ne danas koriste za pucanje u mato i makiwaru

Hane (perje) za kazuyu se tradicionalno dobiva od velikih grabežljivica (svete ptice), ali je ta vrsta zaštićena pa se koristi perje od guske i purana ili druge konzumne peradi. Kazuya dolazi u parovima, haya (prva strijela) i otoa (druga strijela) i s njima se puca u tom redoslijedu. Kada se gleda od iza, haya se rotira u smjeru kazaljke na satu, a otoa obrnuto. Brazda na hazu – nok (urez) je poravnata sa jednim od triju pera. U današnje vrijeme hazu su od plastike i stavljaju se na krajeve strijele, tradicionalno se izrađuju od roga.

Također je potrebna torba za ya, posebno za kazuya. Torba je malo šira na gornjem dijelu da bi se prilagodila perima. Dugačke futrole sa remenima za nošenje zarolanih crteža su česta zamjena kao i kartonske cijevi odgovarajuće duljine. Uobičajeno je imati ya kutiju, visoku drvenu kutija sa odjeljcima u kojoj ce ya stajati uspravno gdje se pera neće dodirivati .

Na početku se ima jedna boya i jedan par kazuya. Preporučuje se imati jedan par boya(da bi se mogla vježbati dva stila ya pucanja na makiwari) i dva para kazuya (da bi se smanjilo vrijeme čekanja tijekom pucanja sa velike udaljenosti). Ozbiljniji praktikanti imaju barem jedan rezervni boya i rezervni par kazuya u slučaju da se ya koji koriste ošteti ili izgubi.

Za udaljeno pucanje postavljaju se mato-i; neke grupe koriste neparan broj (više od jedne osobe koristi isti mato) dok neke grupe koriste jedan mato po strijelcu. Za standardni praktikum od 28 m koristi se mato promjera 36 cm. Mato je cilindrični drveni okvir sa papirnatom prednjom stranom koja je meta; hoshi-mato ima crnu točku u sredini

dok kasumi-mato ima tri koncentrična crna kruga oko bijelog centra. Svaka škola koristi drukčiji mato - jedan za redovnu vježbu i drugi za posebne prigode. Oni koji imaju dovoljno mjesta mogu vani postaviti punu duljinu pucanja. Nekada se postavljaju privremena mjesta za pucanje iza kojih je slama ili bale sijena, a ako je dostupno i moguće iza mete se postavlja mreža za strijele. Inače je ustaljeno da se puca u kyudojou.

Stilovi

Streličarstvo u Japanu je očuvalo dva određena stila od svog postanka. Prvo, tu je svečano streličarstvo, koje ima korijene u šamanskim tradicijama i Šintou povezano sa direktnim uvozom iz Kine tijekom prvog tisućljeća nove ere ; Ogasawara Ryu, koje uključuje yabusame, i post-Meji Honda Ryu pripada tom tipu streličarstva. Ti stilovi su rijetko viđeni izvan Japana.

Drugo, tu su borbene i one izvedene od njih vježbe; svi ovi stilovi kyudoa su grane Heki Ryu. Od Drugog svjetskog rata se mnogo grana Heki Ryu ujedinilo pod okriljem Zen Nippon Kyudo Renmei (All Nippon Kyudo Federation ANKF- Sve Japanskog Kyudo Saveza). Neke grane kao Chikurin-ha su ostale neovisne; ostale grane pripadaju ANKF ali su zadržale individualne vježbe svojih ryuha. Podiglo se i nekoliko neovisnih Kyudo škola, kao Chozen-ji Kyudo sa Hawaiia.

Rangiranje

ANKF stil Kyudoa je formuliran kao gedai (moderni) budo i nivo je baziran na kyudan (početnički stupnjevi - kyu i napredni stupnjevi - dan) sistemu. ANKF objavljuje zahtjeve za san-kyu (treća razina) do kyu-dan (deveti stupanj). Polagači polažu pred komisijom i vrednuju se po pokazanim vještinama.

U starijim stilovima, „rang“ kao takav slijedi koryu model. Postoje bar tri nivoa nakon kojih se postiže osnovno znanje: „instruktor asistent“, „regularni instruktor“ i „instruktor senior“. Za razliku od menjyo (certifikati za nivo) koji se dobivaju u gendai budou, kobudo (klasične borilački putovi) izdaje menkyo (naslove povezane u svitke), općenito, menkyo, osim inicijalnoga, su dozvole za poduku i s njima se vidi nivo ovlaštenosti, znanje, karakter i sposobnost za točnu poduku. Broj menkyoa je većinom manji od broja menjyoa i minimalno je četiri (broj ovisi o pojedinoj ryuhi).

Struktura ranga u Chozen-ji kyudu je nepoznata. Budući da nije povezan s nijednom od ryuha ili s ANKF i budući da je Chozen-ji posvećen stvaranju Zena dostupnoga svima pretpostavlja se da kyudo kao Zen neće biti rangiran. Doduše koriste instruktorska imena za renshi (trener), kyoshi (instruktor) i hanshi (glavni instruktor), ali nije poznato kako se dobivaju.

Objekti za vježbanje

Klasični kyudojou oduzima dah; sastoji se od tri dijela: shajo (dio gdje se puca), matoba (dio sa metama) i yamachi (put strijele), koji je otvoreni prostor na zemlji između dva dijela. U shajou postoje dva osnovna dijela: dio sa makiwarom gdje se puca i pucanje na velikoj distanci sa one strane shajoa koje je otvoreno yamichi i matohi (dio gdje se puca na velikoj udaljenosti također sadrži dio gdje se čeka). U shajou su također i yumi odložnica - stalak, kutije za ya i spremište opreme. Postoji samo nekoliko kyudojua sa matobom i yamichi bez shajoa, a na mjestu shajoa je smještena vanjska platforma za pucanje.

Kao shajo, matoba je objekt sa jednom otvorenom stranom; otvorena strana može biti zatvorena ili osigurana. U matobi se nalazi azuchi (nasip sa grudobranom) od pijeska u koje se stavljaju mato-i. Azuchi zahtjeva brigu – urednost i postojanost. Velika i dobro dizajnirana matoba ima dio za gledanje gdje hvatač – skupljač ya može sigurno sjediti tijekom serije pucanja, te se tu također nalazi spremište za mato i opremu za

održavanje.

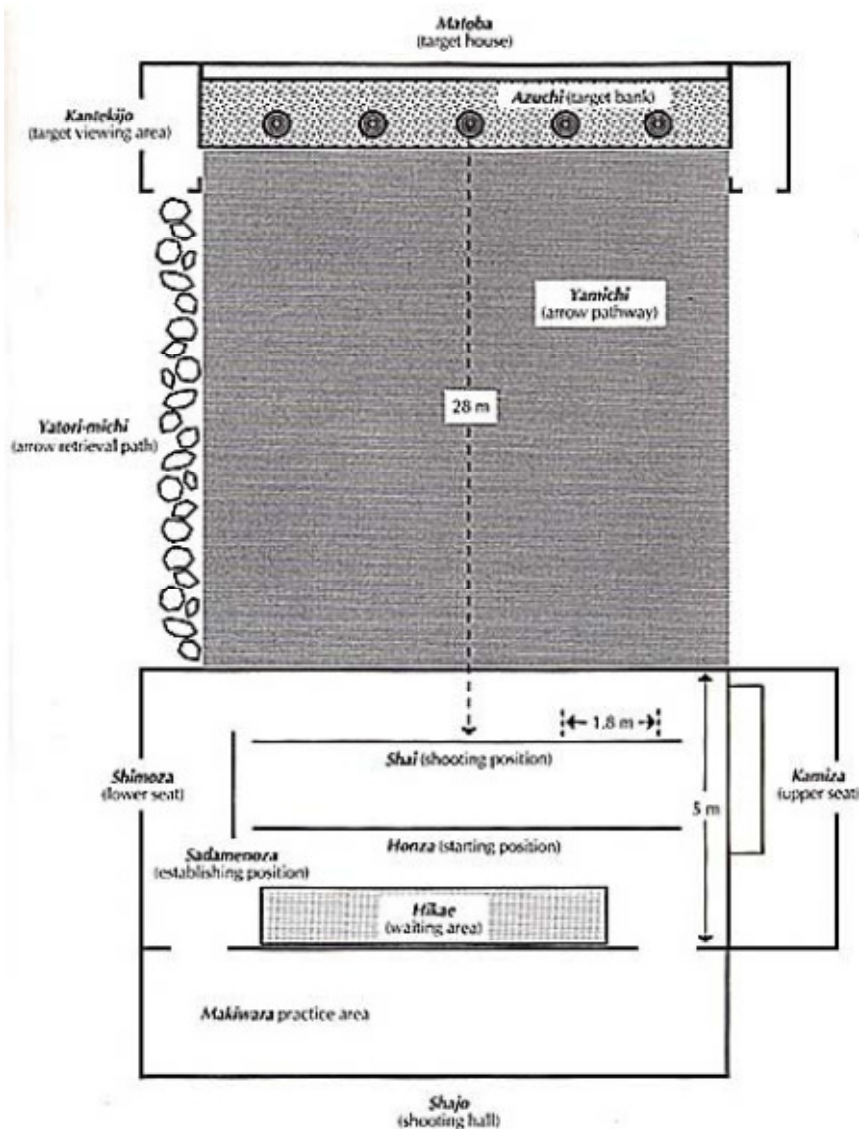
Yamichi može biti uredno pokošen travnjak ili ravno područje zemlje/pijeska. Ya koje kratko lete padaju na područje yamichi ispred matobe. Uredno ošišani travnjak će zaštititi ya od štete i dopušta lagani pristup njima.

Danas u Japanu u urbanijim centrima imamo gradske kyudojoe. Izvan Japana postoji samo nekoliko kyudojoe koji su jako udaljeni jedni od drugih. Većinom su to samo makiwara kyudojoi – prostorije sa visokim stropom gdje se može pucati iz male udaljenosti u makiwaru. Također može biti trenutno postavljena makiwara na mjestima gdje više ljudi koristi tu prostoriju, ali onda se makiwara svaki put treba postavljati i micati za svaki trening. Neki za osobnu vježbu makiwaru postavljaju u vlastitom domu, unutar ili van kuće.

Za okupljanja na mjestima gdje nema kyudojoe postoje trenutni kyudojoi. Makiwara se može postaviti vani ili ispod velikog šatora ako je vrijeme loše. Yamichi se može označiti markerima, sa pozadinskom zaštitom od sijena ili slame, po mogućnosti poduprte sa mrežom za strijele, a linija za pucanje određena sa užetom koje stoji na podu. Posebno se treba paziti na to da su ostali ljudi dalje od područja gdje se puca i da su kyudoke konstantno svjesni kad se koristi pojedino područje. Za mnoge kyudoke je pucanje na velikoj udaljenosti luksuz i većinom se događa samo tijekom gasshuku na nekom udaljenom slabo frekventnom mjestu privremeno na nekoliko dana.

Matoba

Povijest

Povijest kyuda je vrlo nepoznata na Zapadu i o njoj znamo samo iz nekoliko izvora. Onuma (1993.) je predstavio jednu od prvih povijesti kyuda, iako je bila skraćena. Hurst (1998.) ima jednu od prvih iscrpnih povijesti na engleskome, ali je bazirana na njegovoj previše pojednostavljenoj tezi da su se te aktivnosti razvile od buujitsu-a (borilačka znanost) preko budo-a (borilački put) do borilačkog sporta.

Dugački luk predstavio je legendarni prvi car Japana Jimmu, (cca. 660. godine prije Krista).

Ovo je gotovo tisuću godina prije povijesnih dokaza o postojanju Japanske države.

Od 4. do 9. stoljeća kineska kultura, uključujući i ceremonijalno streličarstvo je aktivno uvezena u Japan i stvorila je temelje japanske kulture. Kako god, kineski ceremonijalni luk je malen, simetrično savijen.

Do Heian perioda (794.-1185.), dugi luk kao borbeno oružje je bio utvrđen (posebno korišteno od strane konjanika više klase). Dugo prije nego što je katana (takozvani samurajski mač koji je tehnički sablja) postao "dušom samuraja", oružje povezano s vladajućom klasom bio je yumi. Tijekom Kamakura perioda (1185.-1333.), streličarsko oružje doživjelo je nekoliko tehnoloških napredaka u materijalu uključujući lukove od lakiranog, laminiranog bambusa, rukavice za streličare, pouzdanu tetivu za luk, te teže strijele koje su mogle nositi razne željezne vrhove. Dugi luk je ostao

popularan i kao ceremonijalno oružje i na bojištu i taj se trend nastavio u Muromachi periodu (1336.-1573.). U to vrijeme, obitelji Ogasawara, Takeda i Ise su se isticala kao elitni ceremonijalni streličari i zabilježili su praksu svojih umjetnosti na nekoliko mirovnih sporazuma.

Samuraji su često nosili oklop i luk uz svoje duge i kratke mačeve. (Zaslugom Christophera Cailea)

Samuraj u punoj ratnoj opremi

Tijekom Sengoku Jidaia (1477.-1603.), razdoblja neprestanih građanskih ratova između raznih daimyōa (ratnih zapovjednika) koji su se borili za poziciju shoguna (vrhovnog ratnog zapovjednika), došlo je do kraja kyujutsua zbog Odo Nobunagine uspostave vatrenog oružja u ratovanje u bitci kod Nagashira 1575. (koju je ovjekovječio u filmu "Kagemusha" [Ratnik sjene] pokojni Akira Kurosawa i označio propast obitelji Takeda kao političke moći i gubitak njihovog utjecaja na streličarstvo), što je dovelo do rođenja kyuda. Kao takav, kyudo je mješavina kyujutsua i ceremonijalnog streličarstva.

Tijekom tog vremena, kyujutsu je došao na svoje zbog genijalnosti Heki Danjo Masatsugua (1443.-1502.). Kad je imao gotovo 40 godina, utemeljio je nov i razarajući stil ratnog streličarstva (prije tog bilo je malo normiranih učenja), koji je eventualno postao Heki Ryu (svi borbeni stilovi se mogu povezati s Heki Ryu Kyujutsuom). Svi daimyōi kasnijeg Sengoku Jidaia, uključujući Odo Nobunagu, Toyotomi Kideyoshu te Tokugawa Iyasuu, su bili učeni u Heki Ryuu. Učinkovita uporaba Heki Ryu Kyujutsua je potrajala manje od stoljeća. Brojni stilovi su potekli od Heki Ryua i mnoge grane su se nastavile uključujući Chikurin-ha, Insai-ha (Hoff, 2002.) i Sekka-ha (Onuma, 1993. i DeProspero & DeProspero, 1996.). Većina rane povijesti je do neke mjere neprecizna jer je izvučena iz dokumenata kojima je svrha bila predstaviti istaknutu nasljednost, a ne biti povijesno precizni.

Heki Danjo direktno je naslijedio Yoshida Izuma no kami Shigekata (1463.-1543.). Grane Heki Ryu su su praćene do ogranka od obitelji Yoshida. Shigekata je naučio svog sina i nasljednika Sukezaemon Shigemasu (?-1569.) koji je zauzvrat naučio njegovog prvog sina i nasljednika Sukezaemon Shigetaku (1509.-1585.) i oni su oformili glavnu liniju uspjeha za Izumo-ha koji proizašao iz imena osnivača, „Izuma no kami“. Shigemasin četvrti sin, Shigekatsu (1514.-1590.) je bolje poznat pod svojim pseudonimom Sekka („snježni medvjed“). Također je proučavao Ogasawara Ryu pod Ogasawara Hidekiyo. Prosljedio je Sekka-ha svom sinu i nasljedniku, Rokuzo Motohisu.

Katsuramaki Gempachiro (1562.-1638.), kasnije poznat kao Yoshida Issuiken Insai se oženio sa kćeri Shigekataknog sina i nasljednika, Shigetsuna, s kojim je učio. Kasnije je učio sa Shigetakinim trećim sinom, Masashigeom (koji je osnovao granu koju je prenio na prva dva sina; njegov treći sin je osnovao drugu granu), prije osnivanja svoje vlastite grane, Insai-ha. Insai je služio bolesnom vladaru Toyotomi Hidetsugi i prvom shogunu Tokugawi Iyasuu te je podučavao streličarstvo drugim i trećim Tokugawa

shogunima.

Ishido Chikurin (?-1605.) je bio Shingon budistički svećenik u hramu Yoshida obitelji. Učio je Izuma-ha sa Shigemasom kao i glavnu liniju Heki Ryu sa Yuge Yarokurom. Kad je napustio svećeništvo i oženio se, njegov sin i nasljednik je nastavio Chikurin-ha u mjesto gdje je danas Nagoya.

Ovaj stara slika na komadu drveta opisuje sukobljene samuraje u bitci na bojnopolju. Većina ratnika je na nogama, a nekolicina na konjima. Dok se sukobljeni mačevi sudaraju i strijele prolijeću. Prije nego što je došlo zapadnjačko vatreno oružje, luk je bio oružje za ratovanje na daljinu.

Osnivanje Tokugawa shogunata (1603.-1868.) je donijelo duboke promjene samurajima i njihovim vježbama. Vježba kyujutsua se prva promijenila; postala je Kyudo, „put luka“, i bila je jedinstvena po tome što je bila dostupna muškarcima i ženama. Moderni povjesničari su se nepotrebno bazirali na toshiya natjecanja u Sanjusangendou, dvorani u Rengeoin Jingu u Kyotu. Dvorana je 120.7m duga ali samo 4.9m visoka; tamo su se održavala natjecanja u izdržljivosti koja su trajala 12 ili 24 sata kao i ograničena natjecanja u kojima se koristila 1001 strijela. Pucanje za toshiyu zahtjeva drugačije tehnike (u sjedećem položaju, brzo ispucavanje) i opremu (kraći i jači yumi, jače strijele kake sa četiri prsta) nego koje se koriste u kyudu i samo je mali broj kyudoka trenirao za ta natjecanja. Wasa, Daihachiro, koj ije trenirao u Chikurin.-ha drži rekord u Sanjusangendou; postigao je 8 133 pogodaka (od 13 053 tj. 62.3%) u 24-ero satnom pucanju na punu udaljenost u natjecanju koje se održalo 1686.godine (to je nevjerojatan prosjek od jedne strijele svake 6.6 sekunde tijekom 24 sata).

Djed Kanjura Shibate, Kanjuro Shibata također je pucao 24 sata

Tijekom Meji perioda (1868.-1912.) kyudo kao mnogo drugih kobudoa koji su nastali tijekom Tokugawa ere naglo pada dok Japan prelazi od skoro rano izoliranog feudalnog doba u modernu svjetsku silu na globalnoj razini i usvajaju se Zapadni načini dok su stari načini odbačeni kao antikni. Dai Nippon Butoku Kai (Velika Japanska Borilačka Moćna Udruga), osnovano 1895. je ponovo uvelo mnoge budo vježbe kroz standardizaciju i zagovaranje novo formiranog Ministarstva prosvjete. Vještine kao judo, kendo, naginata-do i kyudo postaju dijelom tjelesnog odgoja u japanskim školama; kasnije se dodaje i karate-do. U 1930-ima mnoge budo vježbe osim kyudoa su postale dio kvazi-vojnog treninga danog mladeži Imperijalnog japanskog carstva koje se nastavilo tijekom Drugog svjetskog rata.

Tijekom okupacije (1945.-1952.) koja je slijedila nakon Japanskog poraza u Drugom svjetskom ratu, general Douglas MacArthur je zabranio vježbanje svih budoa, koji su bili viđeni kao oružje pokorenih japanskih militarista. Kyudo je bio jedan od prvih koji je izašao iz zabrane 1949. Pod američkim utjecajem mnogi budo kao kendo, judo i karate su izašli iz zabrane zbog jake sportu slične komponente; ovo također uključuje i kyudo. ANKF je nastao kao vladin element za standardiziranje kyuda; kakogod, nekoliko ryuha uključujući Chikurin-ha ostaje neovisno. Ceremonijalni stilovi kao Ogasawara Ryu i sintetički stilovi kao Honda Ryu (Chikurin-ha i Ogasawa Ryu miješano se razvijaju krajem 19. stoljeća kao dio Honda Toshizanimog napora da zadrži kyudo održivim tijekom propadanja u Meji eri) se nastavljaju održavati.